

Rinze Ijbema - Psalm 8.

[1] Heb je veel complimenten gekregen, afgelopen dinsdag? Het was complimentendag, onder andere op Twitter. Het was de bedoeling dat we een dag lang geen zeurberichten en geen afzeikberichten zouden plaatsen. Het was de bedoeling dat we een dag lang aardig zouden zijn. 'Wat zit je haar leuk!' 'Wat heb jij die klus goed gedaan!' 'Dank je wel dat jij mijn vriend bent!' Sommige mensen snaptten het niet helemaal. Die begonnen de dag met het bericht: 'Kom maar op met die complimenten!' Nee, het is de bedoeling dat je ze uitdeelt, niet dat je gaat zitten wachten tot je ze ontvangt... Complimentendag, dus.

Zoals wel vaker is de Bijbel z'n tijd weer eens ver vooruit, dus ook als het om complimenten gaat. En de Bijbel is niet alleen z'n tijd vooruit, de Bijbel doet het ook nog eens veel beter. 'Ik heb jou bijna een god gemaakt!' 'Ik heb jou gekroond met glans en glorie!' Het is Psalm 8 en je zou dit compliment elke morgen kunnen opzoeken. Misschien is het wel goed dat ik het vandaag een keer voor je herhaal. Elke dag is wat God betreft complimentendag. Hij herhaalt het honderd malen, en alle malen mag je glimlachen: 'Ik heb jou bijna een god gemaakt, Ik heb jou gekroond met glans en glorie!' Want ik weet dat het in de kerk vaak gaat over zonde en over dat we onderuit gaan. Maar dit moet je ook onthouden. Complimenten van je Vader.

1. **[2]** Maar hoe zie je dat dan aan jezelf, dat je bijna een god bent? Hoe zie je dat aan een mens, wie heeft er zo'n uitstraling, wie is er zo beroemd? Dat is dan wel weer vervelend, want als je opzoekt wat voor mensen door andere mensen 'goddelijk' worden genoemd, dan kom je uit bij fotomodellen... Net zo goed als wanneer je nagaat wie wij een beroemdheid vinden, dat je dan bij Donald Trump uitkomt, één van de mensen die de volgende president van Amerika wil worden... 'Beroemd,' 'goddelijk,' zou dat zijn wat God bedoeld?

Eerlijk is eerlijk: ik denk het van niet. De Bijbel heeft niets tegen schoonheid, integendeel, maar het is net zoiets als een goed geheugen. Het is fijn als jij toevallig een goed geheugen hebt, of een wiskundeknobbel, of wat dan ook, maar het is gewoon een cadeautje. Je mag het met beide handen aanpakken en je mag er blij mee zijn en je mag er goed gebruik van maken, maar al die talenten brengen je op zich niet dicht bij God. Ze kunnen je net zo goed bij God vandaan houden. Net zo als je zo beroemd bent en kandidaat voor het presidentschap: het is maar net hoe je je gedraagt.

[3] Waarom zegt God dan van je dat je bijna een god bent, gekroond met glans en glorie? Dat komt omdat jij en wij allemaal, als mensen, de schepselen zijn aan wie God verantwoordelijkheid geeft. Hij nodigt je elke morgen uit om de dag te beginnen met in de spiegel te kijken. Kijk, zegt God dan, bijna een god. Nou denk ik dat niet als ik 's morgens in de spiegel kijk, maar bij wijze van spreken dan. En dan vraagt Hij je om je heen te kijken: wat komt er deze dag op mij af? Waar kan ik iets betekenen, in Gods wereld, voor Gods schepping, voor de mensen om me heen? En dan wil God dat jij gaat bidden en dat je gaat zegenen en dat je goede keuzes gaat maken. En vergis je niet: zó ben je pas koninklijk. Daar kan geen Trump en geen fotomodel tegenop.

2. Tegelijk is de Bijbel geen Facebook, en Psalm 8 ook niet. Net zo goed als Twitter mensen lijkt te stimuleren om elkaar af te zeiken, net zo goed lijkt Facebook mensen te dwingen om alleen maar leuke dingen van zichzelf te laten zien. Eigenlijk kun je niet alleen zeggen dat de Bijbel vaak z'n tijd ver vooruit is, maar ook nog eens dat de Bijbel veel eerlijker is. In Psalm 8 ook, in elk geval. Want aan de ene kant zegt die Psalm hardop: mensen zijn bijna goden, gekroond met glans en glorie. En tegelijk noemt die Psalm ook dat het met die bijna-goden helemaal mis kan gaan. **[4]** Want er lopen ook vijanden rond, die uit zijn op wraak en verzet en vernietiging van wat God goed heeft gemaakt. En Psalm 8 constateert zonder commentaar dat ze er gewoon zijn. Kennelijk is het allebei waar: mensen zijn bijna als een god gemaakt, gekroond met glans en glorie, en: er lopen vijanden van God rond, uit op wraak en verzet. En ergens is dat misschien wel een goed uitgangspunt: dat we én doorhebben hoe bijzonder we bedoeld zijn, én hoe we in de praktijk bij vijandschap tegen God en zijn schepselen kunnen uitkomen.

[5] En nu ga ik eventjes moeilijk doen, sorry daarvoor. Ik denk dat deze Psalm niet alleen hardop zegt dat mensen die als bijna god bedoeld zijn, in de praktijk tegenover God komen te staan. Ik denk dat deze Psalm het daar ook tussen de regels door over heeft. Telkens wanneer in de Bijbel de maan en de sterren en de zon worden genoemd, krijgen wij daar een licht romantisch gevoel bij. O ja, zomer in Zuid-Frankrijk, en dan 's nachts de vallende sterren zien... Ik denk dat toen die Psalm gemaakt werd, dat mensen bij 'maan en sterren' een ander plaatje hadden. Veel volken om Israël heen vereerden de zon, de maan en de sterren. Soms zegt de Bijbel daar wat van, hardop, dat het fout is natuurlijk. En soms doet de Bijbel dat ook tussen de regels door, door steeds heel subtiel te noemen dat die zogenaamde goden in feite heel gewone schepselen van God zijn en dat God de patronen bepaalt waarnaar ze bewegen.

En ik nodig je uit om die invalshoek ook eens toe te passen, vandaag. Je bent geroepen bijna god te zijn. In de praktijk zie je mensen om je heen en soms ook jezelf in opstand komen tegen God. Maar ook afgoden zijn er ook nog steeds en ze worden nog steeds gediend. Nee, allicht dat jij niet de maan en de sterren vereert (en als je wel in horoscopen gelooft, kom op zeg, wordt wakker). Maar het blijft mij verbazen hoe veel mensen in allerlei samenzweringstheorieën geloven, en hoeveel mensen allemaal bijgelovige gewoonten hebben. Eigenlijk heb je net zo goed een magisch wereldbeeld, wanneer jij denkt dat een soort lot je leven leidt en dat jouw opdracht is te ontdekken met welke trucs je het lot kunt manipuleren. Maar God leidt je leven en Hij is niet te manipuleren. Hij geeft jou je ruimte en vraagt jou om verantwoordelijkheid. Zo simpel is het.

3. Behalve dat het niet zo simpel is, omdat we nog steeds leven in een wereld waarin vijandschap tegen God en tussen mensen een groot probleem is. En omdat we nog steeds leven in een wereld, waarin we zomaar God negeren en zelf godjes gaan verzinnen. En eerlijk is eerlijk, ik weet niet precies hoe lang de mensheid al bestaat, en inderdaad, aan sommige dingen kun je zien dat we werkelijk bijna goddelijke talenten hebben – maar ondertussen hebben we er ook steeds een grote puinhoop van gemaakt en slagen we er goed in er alleen een grotere puinhoop van te maken. Er zijn tirannen, die verslagen moeten worden. Er zit kwaad in ons allemaal, dat verwijderd moet worden. Wat gaat God hier tegenover zetten?

[6] '1 2 3 4 Hoedje van hoedje van 1 2 3 4 hoedje van papier...' 'Met de stemmen van kinderen en zuigelingen bouwt u een macht op tegen uw vijanden om hun wraak en verzet te breken.' Misschien is Psalm 8 voor jou een oude bekende, misschien is deze tekst opnieuw iets wat licht geromantiseerde gevoelens bij je oproept. Maar dan mis je hoe het schuurt in deze Psalm, en hoe deze Psalm het expres laat schuren. Psalmen doen dat wel vaker. Dan zetten ze twee dingen naast elkaar, en dan is het voor jou de opdracht om daarmee aan de slag te gaan. Zoals in Psalm 8: aan de ene kant de mens die bijna een god is, en die tegelijk vijand van God is. En zoals hier ook in Psalm 8: de vijanden van God aan de ene kant en de stemmen van kinderen en baby'tjes aan de andere. En met die laatste gaat God die eerste verslaan. '1 2 3 4...'

Maar hoe zou Hij dat dan gaan doen? Oké, als je nu van mij een redenering verwacht, waarin ik je uitleg hoe ja van a. kinderstemmen naar z. gebroken vijandschap komt, dan mis je het punt. De Psalm zet een contrast voor je: a. kinderstemmen en z. vijandschap tegen God, maar daarmee geeft Hij je een puzzel in handen, een puzzel die het in zich heeft dat je hem steeds op een nieuwe manier neerlegt. Het is niet de bedoeling dat je de ene ware oplossing vindt, het is de bedoeling dat je steeds

meer mogelijke oplossingen vindt. En ze zijn allemaal waar. En hier zijn er een paar. 1. Kennelijk wil God dat je weet dat er altijd vijandschap tegen God en tussen mensen zal zijn, maar dat zolang als kinderen hun liedjes zingen, er hoop is. 2. Kennelijk zijn wij niet in staat ons eigen verzet tegen God en de machten die Hem tegenwerken te breken, maar kennelijk is God zo machtig dat Hij met kinderstemmen alle andere geluiden kan overstemmen. 3. Kennelijk wil God dat wij de kinderen die Hij ons geeft, blijven zien als kinderen van God, die geroepen zijn te groeien en op hun tijd hun taak en verantwoordelijkheid als ‘bijna god’ op zich te nemen. En zo mag je nog even doorgaan. ‘1 2 3 4.’

4. [7] Het is natuurlijk te kort door de bocht om te zeggen dat Psalm 8 over de kinderdoop gaat. Het is wel zo dat als je tot de conclusie bent gekomen dat je de kinderen die God je heeft toevertrouwt laat dopen, dat je dan Psalm 8 kunt lezen en dan kunt zien dat die Psalm je bij de doop van je kinderen iets te vertellen heeft. Het gaat in de doop om grote dingen. De naam van je kindje wordt verbonden aan de eeuwige naam, de naam van God. Hij belooft het je: Ik ga een Vader voor je zijn. Wie belooft dat? De God van Psalm 8, die zijn naam machtig is op heel de aarde. De hemel is het werk van zijn vingers, de maan en de sterren heeft Hij daar bevestigd. Zij vertellen je dus de toekomst niet – maar Hij kent je toekomst. Zijn handen die zojuist nog bij wijze van spreken de sterren hebben opgehangen, zijn grote werkershanden zijn teder genoeg om de levens van onze baby’tjes te omvatten.

De naam van je kindje wordt verbonden aan de eeuwige naam, de naam van God. Hij belooft het je: Ik ga een Broer voor je zijn. Dat is de belofte van God de Zoon, dat Hij een soort van goddelijke tweeling voor je gaat zijn, zo diep met jou verbonden (zie de doop), dat al het goede en mooie dat Hij heeft gedaan zowaar als het goede en mooie dat jij hebt gedaan gezien mag worden. En wat er aan wraak en verzet en vijandschap tegen God in jouw hart opduikt, je gelooft het niet, maar je mag het geloven want het is waar, daarvan zegt Hij: geef maar aan Mij.

De naam van je kindje wordt verbonden aan de eeuwige naam, de naam van God. Hij belooft het je: Ik ga als de God die leeft en die leven geeft mijn Geest als een soort levensreddend infuus in jou laten zijn. Nu kun je je misschien bij God de Vader en bij God de Zoon meer voorstellen dat bij God de Heilige Geest. Maar hier gaat het wel over jouw toekomst. De Vader heeft je bedacht en gemaakt, de Zoon is het die nu je Heer is, en het is de Geest van God die zo dicht bij je is en belooft te blijven, dat jij zelfs ooit de dood gaat overleven. Vandaag zijn er opa’s en oma’s getuige van de doop van hun kleinkinderen. En er zijn ook grootouders die we, tot ons verdriet, missen vandaag. Maar we

geloven: door God de Geest blijven we verbonden – en het zou mij niet verbazen als zij van achter de gordijnen van de hemel net zo blij zijn als wij vandaag.

5. **[8]** De naam van Jezus is al gevallen en bij Hem wil ik ook uitkomen vandaag. Hij is de Zoon van God, dat wil zeggen, Hij is voor 100 % zelf God. Hij is niet ‘bijna een god gemaakt,’ maar Hij is altijd van nature God en God geweest. Zijn glans en glorie gaan veel verder dan die van welk mens ook: ‘wij hebben zijn grootheid gezien. De grootheid van de enige Zoon van de Vader.’ Maar: ‘Hij die de gestalte van God had, hield zijn gelijkheid aan God niet vast, maar deed er afstand van. Hij nam de gestalte aan van een slaaf en werd gelijk aan een mens.’ ‘Het Woord is mens geworden en heeft bij ons gewoond.’

Had het huis van Jozef en Maria niet tweeduizend jaar geleden in Nazareth, maar drie jaar geleden in Groningen gestaan, dan had jij hier zijn stem kunnen horen: ‘1 2 3 4...’ Hoe zal Maria die kinderstem gehoord hebben? Zal ze zich de stem van haar verre voorvader koning David herinnerd hebben? ‘Met de stemmen van kinderen en zuigelingen bouwt u een macht op tegen uw vijanden om hun wraak en verzet te breken.’ Alles wat er aan vijandschap tegen God in de wereld bestond dacht bij zichzelf: dat dachten wij niet. Alles wat er aan wraak en verzet tegen God en tegen echte menselijkheid bestond, dacht bij zichzelf: als dat kind al groot wordt, maken wij een clown van hem, met een doornenkroon op dat hoofd van Hem, we maken Hem dood en kruisigen Hem.

[9] Ik kan je natuurlijk niet dwingen om het te geloven, want liefde en dwang gaan niet samen. Maar ik geloof dat het waar is, dat God de liefde en trouw van Jezus gezien heeft en geproefd heeft en besloten heeft dat dit het was wat de wereld ging redden. ‘Wat is de mens dat u aan hem denkt, het mensenkind dat u naar hem omziet? U hebt hem voor korte tijd lager dan de engelen geplaatst; u hebt hem met eer en luister gekroond, alles hebt u aan hem onderworpen.’ Dus telde God af, drie dagen, 1 2 3, en ‘heeft hem hoog verheven en hem de naam gegeven die elke naam te boven gaat, opdat in de naam van Jezus elke knie zich zal buigen, in de hemel, op de aarde en onder de aarde, en elke tong zal belijden (één groot en eeuwig compliment): ‘Jezus Christus is Heer, tot eer van God, de Vader.’”

‘HEER, onze Heer, hoe heerlijk is uw naam op heel de aarde.’

Amen.

N.a.v. Psalm 8:

1. Als het goed is, zie je zomaar iets van God in een ander. Welk compliment ga jij daarom geven aan iemand in je omgeving?
2. De Psalm zet kinderstemmen en vijanden van God tegenover elkaar. Kun jij (nog meer) manieren bedenken, waarop God met kinderstemmen zijn vijanden kan verslaan?
3. Je bent 'bijna goddelijk', omdat God jou verantwoordelijkheden geeft. Open vraag, natuurlijk, maar is er een verantwoordelijkheid, waar jij niet langer voor weg wilt lopen?
4. Om over door te denken: de Psalm gaat eigenlijk ook over het milieu. Wat kun je daarover van deze Psalm leren?